

Kostel Krista Spasitele / komunitní centrum Praha–Barrandov

Předběžný návrh stavebního programu, vytvořený na základě několika setkání pastorační rady ŘKF Praha–Hlubočepy, konzultací se stavebním odborem AP a zástupcem liturgické komise, s využitím zkušeností z některých nově vybudovaných komunitních center.

Obsah

1	Zasvěcení kostela.....	1
2	Kostel.....	2
3	Zázemí farnosti.....	4
4	Evangelizační část (s možným komerčním využitím).....	5
5	Společně k celé stavbě.....	5
6	Financování.....	6

Úvod

Na území Římskokatolické farnosti Praha–Hlubočepy aktuálně žije cca 30 000 obyvatel. Nachází se zde malý farní kostel sv. Filipa a Jakuba na Zlíchově, který svou kapacitou cca 80 lidí nedostačuje potřebám trvale rostoucího regionu sídliště Praha–Barrandov. Na uvedeném sídlišti chybí nejenom kostel, ale také větší kulturně-společenské zázemí. Farnost se potýká s nedostatkem vhodného prostoru pro přednášky, katecheze a výuku náboženství.

Arcibiskupství pražské odkoupilo od Městské části Praha 5 pozemek v centrální části Barrandova, na kterém dříve stálo Misijní středisko provozované naší farností. Toto středisko určité potřeby sídliště pokrylo. Na to dobré, co přítomnost Misijního střediska na Barrandově znamenala, chce nyní naše farnost navázat.

1 Zasvěcení kostela

„Krista Spasitele“ – preferováno pastorační radou (dále jen PR), pokud bude Arcibiskupství pražské s tímto zasvěcením souhlasit.

Zdůvodnění zasvěcení:

- 1.1 Barrandovská farnost chce takto navázat na odkaz sv. Anežky, která s pomocí svého královského bratra Václava I. založila první klášter klarisek v Čechách, sama do něj o letnicích roku 1234 ve věku 23 let vstoupila a posléze byla jmenována jeho abatyší. Zde Anežka žila, pracovala, trpěla a zemřela. V areálu kláštera (U Milosrdných 17, Praha 1) byl roku 1267 vybudován kostel Krista Spasitele, který se měl stát pohřebištěm Přemyslovců. Při vpádu Pasovských v roce 1611 byl klášter vypleněn a za Josefa II. zrušen. Farnost by chtěla

otevřít kostel na Barrandově okolo roku 2017 – tedy k 650. výročí postavení původního kostela Krista Spasitele.

- 1.2 V Praze na Barrandově se také nachází početná skupina občanů ze zemí bývalého Sovětského svazu. Kostel Krista Spasitele by tak mohl vytvořit vazbu na katedrálu Krista Spasitele v Moskvě – zbouranou Stalinem a po pádu SSSR obnovenou (v níž byl mimo jiné před nedávnem podepsán dekret o sjednocení pravoslavných v Rusku s ruskými pravoslavnými ve světě). Nabízí se tak možnost případné ekumenické spolupráce.
- 1.3 Je třeba zdůraznit kerygmatickou hodnotu uvedeného zasvěcení. Kristus jako Spasitel je sdělení srozumitelné i pro nevěřící spoluobčany: už tento titul představuje pozvání pro všechny, kdo hledají řešení svých životních obtíží a nejistot.

2 Kostel Krista Spasitele

2.1 Stavba bude minimálně dvoupodlažní a její součástí bude i věž se zvonem (viz 2.4). Zatím není jasné, zda věž bude sloužit pouze jako symbol nebo bude mít i jinou funkci (to bude záležet i na návrhu architekta). Část stavby bude sloužit výhradně bohoslužebným účelům (kostelu), další prostory budou určeny pro zázemí farnosti, pro kulturní účely a evangelizaci. Je důležité, aby bylo poznat, že je to kostel, a to i zvenčí.

2.2 Vycházíme z předpokladu, že optimální velikost kostela by byla pro 150 sedících lidí.

Pokud dojde k odkoupení posledního pozemku, bude k dispozici plocha 2363m².

Ve studii využitelnosti území, jejíž aktuální verzi nechal zpracovat stavební odbor AP v roce 2010, bylo uvažováno s následujícím rozdělením ploch:

Zastavěná plocha: 650m²

Zpevněné plochy (chodníky atd.): 300m²

Zeleň: 1300m² – po zmenšení odkoupené plochy cca 1230m²

Parkování pro 8 vozů – 186m² (ostatní parkování případně v podzemních garážích)

Plocha samotného kostela by mohla být 300-350m².

V lavicích se počítá cca 0,55m²/osobu, tedy při 150 lidech 82,5m².

Na kněžiště, kapli, průchody atd. by zbylo 220–270m².

Z toho vyplývá, že vedle plochy kostela zbývá ještě dost prostoru na část zázemí.

2.3 Kostel bude mít standardní vybavení:

2.3.1 oltář, svatostánek (buď v presbytáři odděleně od oltáře s možností adorace, nebo v boční kapli); místo pro udělování křtu (křtitelnice); ambon; sedes (místo pro kněze); místa pro ministranty; kříž; abakus.

Okolo oltáře i křtitelnice by bylo dobré mít dostatečný prostor k bezproblémovému přístupu, je zde nutné počítat i s květinovou výzdobou.

Presbytář musí být na tak vyvýšeném místě, aby na něj bylo vidět i zpoza lavic.

2.3.2 Sakristie: dostatečně veliká s úložným prostorem pro bohoslužebné náčiní, roucha, zpevníky, umyvadlo, věšáky pro ministranty, držák na lavabo a purifikatorium.

2.3.3 Kůr: dostatečně velký a s dostatečnou nosností pro varhany (píšťalové, dva manuály v plném rozsahu C–g3, pedál v plném rozsahu C–f1, asi 20 až 25 rejstříků) a zpěváky (tak, aby mohli hudebníci procházet i sedět během mše), případně jiné hudební těleso (rytmický doprovod), skříň na noty a zpěvníky, zamykatelná velká skříň na stojany, mikrofony, kabely a jiné drahé pomůcky pro hudebníky, mikrofonní okruh kůru propojit s okruhem lodě.

2.3.4 Místo svátosti smíření: měla by zde být určitá spojitost s liturgickým prostorem. Zpovědnice/zpovědní místnost 2x – (částečně) prosklená (z důvodu transparentnosti při udílení svátosti smíření + z organizačních důvodů).

2.3.5 Je možno uvažovat o boční kapli, kde by mohl být svatostánek. V tom případě by před svatostánkem mělo být dostatečné místo pro více adorujících, svatostánek by měl být v zorném úhlu věřících jak z lodi kostela, tak od vchodu (od mříže či skla, viz 2.5).

2.3.6 Počítat s místem pro kříž v oltářním prostoru, pro křížovou cestu a sochu Panny Marie v lodi kostela. Dále s místem pro betlém, Getsemanskou zahradu a Boží hrob (boční kaple či boční oltář?). Zde je nutné mít také více prostoru, aby se mohly prakticky konat modlitby a pobožnosti.

2.3.7 Další body k řešení interiéru:

dbát na vzhled – lavice, osvětlení, ozvučení, displej na čísla písní;

průchodnost – tzv. koridory pro příchod k přijímání a odchod, místo před lavicemi pro ministranty, pro rodiny, které jdou křtít dítě, pro děti, které přijdou na kázání dopředu; je třeba dostatek místa kolem lavic pro kočárky a invalidní vozíky; počítat s možností sledování mše sv. z předsíně kostela (matky s plačícími dětmi atd.)

místo pro liturgické úkony a průvody: průvod ze sakristie do kostela (umístění zvonku ohlašujícího příchod), průvod na Květnou neděli, na oheň na Bílou sobotu, aj;

prostor pro přídavné skládací židle (?)

2.4 Kostel bude mít věž s jedním nebo dvěma zvony. Bude nutné brát ohled na akustický výkon, hygienické předpisy a automatiku zvonění.

2.5 V kostele bude za vchodem předsín oddělená např. sklem/mříží, aby bylo možné i během dne zajít do kostela.

2.6 Toalety: pokud budou společné s komunitním centrem (viz 3.1.4), je třeba zajistit jejich přístupnost z kostela i v době, kdy nebude komunitní centrum otevřeno. Na dámských toaletách počítat s přebalovacím pultem.

2.7 Další charakteristiky kostela:

2.7.1 Celkový prostor raději chladnější (úspora energií, zdravotně vhodnější): vytápění lavic?

Ačkoliv farnost nechce klimatizaci, na základě hygienických norem nejspíš bude nutno s ní počítat: nicméně je žádoucí zajistit přirozené proudění vzduchu, možnost větrání.

- 2.7.2 Preferovat osvětlení kostela přímým světlem skrze okna.
- 2.7.3 Nutná je dobrá akustika. Důležité řešit zejména ze strany presbytáře (mluvené slovo a zpěv) a ze strany kůru (varhany, zpěv, orchestr, kytary, recitace). Je třeba myslet na propojení okruhů, zabudování digitálního ekvalizéru, přepínání mezi hudbou, hlasem a zpěvem.
- 2.7.4 Přístup do kostela musí být bezbariérový.
- 2.7.5 Stavba pokud možno šetrná k okolí, ekologická vzhledem ke spotřebě energií.
- 2.7.6 Zabezpečení kostela musí být oddělené od zabezpečení prostor pro zázemí.
- 2.7.7 Topení – min. 2 systémy; v části, která bude sloužit pro bohoslužby, pouze temperování.

3 Zázemí farnosti / komunitní centrum

Z hlediska úspor nejen při stavbě, ale i při provozu se nám zdá daleko výhodnější umístit prostor pro zázemí pod kostel tak, aby horní část zázemí vystupovala nad úroveň terénu, tudíž šla osadit okny (typu "Anglický dvorek"). Úspora energie: není potřeba svítit, klubovny budou v zimě přirozeně zateplené, přes strop z nich půjde přebytečné teplo do podlahy kostela.

Další výhody – do zázemí by se najíždělo mírně svažitým nájezdem a do kostela by se najíždělo mírně stoupajícím nájezdem => vyřešila by se tím bezbariérovost.

Výškový rozdíl mezi úrovní kostela a úrovní zázemí lze řešit i spirálovitým nájezdem, měl by však být krytý, aby se v zimě nemusel odklízet sníh; povrch nájezdu hrubý, aby neklouzal.

3.1 Součástí zázemí budou:

- 3.1.1 Sál pro univerzální využití – setkávání farnosti, přednášky, oslavy, plesy, koncerty, kulturní akce, pronájem i pro ostatní občany Barrandova. Očekávaná velikost pro cca 80 lidí. Je třeba myslet na případné umístění promítacího plátna či zavěšení opony a převlékání herců pro případné divadlo.
Počet účastníků je možná podhodnocený, zde by byl na místě odborný odhad architekta. Mělo by se také počítat se snadno (!) posuvnými stěnami v sále.
- 3.1.2 Nezbytné zázemí sálu, šatna s prostorem pro kočárky, zástěna pro uskladnění židlí, stolů atd...
- 3.1.3 Kuchyňka sousedící se sálem, prostorná, prakticky řešená.
- 3.1.4 Toalety (2-3 dámské a 2-3 pánské), pokud budou sloužit i pro kostel, je potřeba zajistit k nim přístup během bohoslužeb, viz 2.6.
- 3.1.5 2 x kancelář: jedna pro kněze, jedna pro vedoucího pracovníka/manažera.
V jedné kanceláři by měla být farní knihovna, druhá by mohla částečně sloužit i jako recepce, na přístupném místě bude k dispozici kopírka.

- 3.1.6 3 klubovny využitelné pro výuku náboženství, modlitební aktivity pro setkávání maminek a dětí, mládeže, seniorů, hudební zkoušky, charitu, skauty. V klubovnách by byly zamykací skříně pro jednotlivé zájmové skupiny.
- 3.1.7 Sklad na čisticí a technické prostředky, pracovní prostor pro údržbu budovy.
- 3.1.8 Kotelna – bude záviset na tom, jak bude řešeno vytápění objektu.
- 3.2 PR se dohodla, že součástí zázemí ani celého komplexu nebude byt pro kněze ani pro správce. Jednak jsme omezeni prostorem, jednak si PR uvědomuje určitou nutnost soukromí výše jmenovaných osob.
- 3.3 PR vnímá jako problematickou slučitelnost komunitního centra a nízkoprahového klubu.

4 Evangelizační část (s možným komerčním využitím)

- 4.1 PR se dohodla na zřízení kavárny/čajovny, která by byla místem setkávání jak pro farníky, tak hlavně pro ostatní obyvatele Barrandova. Musí se ověřit, co bude nutné pro provoz kavárny/čajovny (prostory od 50m² výše). Kavárna/čajovna by měla být schopná i přispět na provoz ostatních částí komplexu.
- 4.2 Orientace kavárny/čajovny by byla vhodná směrem k dětskému hřišti.

5 Společně k celé stavbě

- 5.1 PR doporučuje vzhledem k významu stavby použít co nejkvalitnější architektonický návrh. Takový může vzejít od opravdu kvalitních architektů. Oslovení architekti by měli provést kritiku minimálně 3 sakrálních novostaveb, aby našli chyby stavby.
- 5.2 Stavba by měla být pokud možno v nízkoenergetickém režimu. Vzhledem k situaci na trhu s energiemi by se tato strategie měla v dlouhodobém horizontu vyplatit.
- 5.3 PR předpokládá, že bude nutné do stavby zahrnout i garáže, nicméně je nutné jednat s odpovědnými orgány ohledně možné výjimky, neboť podzemní garáže by podstatně prodražily celou stavbu. (určitě bude podmínkou stavby dostatečný počet parkovacích míst, ale nemusí to být zrovna garáže)
- 5.4 Preferujeme šikmou střechu, avšak netrváme na ní.
- 5.5 Navrhnout také bezprostřední okolí kostela / komunitního centra, akceptovat v okolí to, co už tam je (např. hřiště), počítat s informační nástěnkou.
- 5.6 Průchody mezi zázemím, kostelem a čajovnou/kavárnou; umístění tiskových materiálů.
- 5.7 Má-li kostel působit duchovně, musí být strop hodně vysoký, vzniká tím úplně jiný pocit a je to důležité i z hlediska akustiky; snížený pohled v zadní části kostela sv. Prokopa způsobí,

že v něm není prakticky slyšet, a protože v něm není ani vidět, jsou lidé vzadu od dění u oltáře víceméně odříznuti.

6 Financování

- 6.1 PR projednávala a diskutovala několik možností získávání financí. PR si uvědomuje, že vlastní investici nebude schopna v současné době zajistit plně ze zdrojů farnosti Praha–Hlubočepy. Bude nutné se dále touto otázkou zabývat.
- 6.2 PR vnímá nutnost postavit a provozovat komplex takovým způsobem, aby bylo možné stavbu provozovat dlouhodobě ze zdrojů, které bude mít farnost k dispozici.
- 6.3 PR nechce v žádném případě, aby se farnost do budoucna zadlužila takovým způsobem, že nebude vědět, jakým způsobem stavbu splácet.

V Praze dne 26. února 2012

P. Josef Ptáček, farář farnosti Praha–Hlubočepy
Pastorační rada farnosti Praha–Hlubočepy

www.CentrumBarrandov.cz